

STUDIA HISTORICA GEDANENSIA
TOM X (2019)

INSTYTUT HISTORII
WYDZIAŁ HISTORYCZNY UNIwersytetu GDAŃSKIEGO

STUDIA HISTORICA GEDANENSIA
TOM X (2019)

„Studia Historica Gedanensia”
jest rocznikiem humanistycznym publikującym teksty
o tematyce historycznej. Istnieje od 2010 r.
Wydaje tomy tematyczne, nad którymi pieczę sprawują
redaktorzy specjaliści danej dziedziny.
Redakcja dąży do tego, aby w każdym z tomów były obecne
artykuły obejmujące epokę starożytności, przez średniowiecze,
czasy nowożytne, po wiek XIX i XX.
Nadesłane propozycje artykułów są dyskutowane
na posiedzeniu komitetu redakcyjnego, a w wypadku
akceptacji przydzielone recenzentom
specjalizującym się w danej epoce historycznej.

Dotychczas ukazały się:

- t. I (2010): „Brud i smród”, red. Iwona Janicka
- t. II (2011): „Przewroty – rewolucje – wojny”, red. Adam Kosidło
- t. III (2012): „Historia flirtu”, red. Piotr Perkowski
- t. IV (2013): „Nietolerancja”, red. Anna Łysiak-Łątkowska
- t. V (2014): „Od exsilii do exile. Przymus w migracjach”, red. Anna Mazurkiewicz
- t. VI (2015): „Z podatkiem przez wieki”, red. Anna Łysiak-Łątkowska i Tomasz Rembalski
- t. VII (2016): „Z Bogiem i przeciwko Bogu”, red. Sławomir Kościelak
- t. VIII (2017), „PARS IN TOTO. Mniejszości w ciągu dziejów”, red. Przemysław Różański
- t. IX (2018) „Obrazy i słowa w komunikacji społecznej jako świadectwa przeszłości”,
red. Tomasz Maćkowski

INSTYTUT HISTORII
WYDZIAŁ HISTORYCZNY UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO

STUDIA HISTORICA GEDANENSIA
TOM X (2019)

HISTORIA W SZKOLNEJ ŁAWCE I W UNIwersYTECKIEJ AULI

NAUCZANIE, KSZTAŁCENIE, WYCHOWANIE
PRZESZŁOŚĆ I TERAŹNIEJSZOŚĆ

pod redakcją
Anny Paner i Michała Kosznickiego

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO
GDAŃSK 2019

Rada naukowa SHG: Grzegorz Berendt (Uniwersytet Gdański), Marcin Hintz (Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie), Tomasz Knoz (Uniwersytet im. Masaryka w Brnie), Beata Możejko (Uniwersytet Gdański), Piotr Perkowski (Uniwersytet Gdański), Tadeusz Stegner (Uniwersytet Gdański), Beata Wojciechowska (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), Leonid Zaszkilniak (Lwowski Narodowy Uniwersytet im. Iwana Franki)

Komitet redakcyjny: Grzegorz Berendt, Iwona Janicka, Barbara Klasa, Sławomir Kościelak, Anna Łysiak-Łątkowska, Tomasz Maćkowski, Anna Mazurkiewicz, Beata Możejko, Piotr Perkowski (sekretarz), Tomasz Rembalski, Przemysław Różański, Tadeusz Stegner (przewodniczący)

Recenzenci: Zbigniew Anculewicz (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), Antoni Barciak (Uniwersytet Śląski w Katowicach, prof. em.), Ewa Bojaruniec (Muzeum Historii Miasta Gdańska), Grzegorz Chomicki (Uniwersytet Jagielloński), Elizabeth Clark (West Texas A&M University), Andrzej Drzewiecki (Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte), Tomasz Graff (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), Andrzej Groth (Akademia Pomorska w Słupsku, prof. em.), Barbara Klasa (Uniwersytet Gdański), Eugeniusz Koko (Uniwersytet Gdański), Danuta Konieczka-Śliwińska (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), Anna Kwaśniewska (Uniwersytet Gdański), Zbigniew Opacki (Uniwersytet Gdański), Tadeusz Palmowski (Uniwersytet Gdański), Deborah Gaile Paine (Uniwersytet Valdosta), Henryk Paner (Muzeum Archeologiczne w Gdańsku), Grażyna Pańko (Uniwersytet Śląski w Katowicach), Stanisław Roszak (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), Bożena Stawoska-Jundziłł (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), Stanisław Stępień (Południowo-Wschodni Instytut Naukowy), Arunas Streikus (Uniwersytet Wileński), Marta Studenna Skrukwa (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), Łukasz Wolak (Opole), Andrzej Woziński (Uniwersytet Gdański)

Redakcja tekstów w języku polskim: Maria Kosznik

Skład i łamanie: **PRAĆOWNIA**

Na okładce: obraz Henry'ego Jules'a Jeana Geoffroya *En classe, le travail des petits*
(na prawach wolnego dostępu, domena publiczna)

Projekt okładki i stron tytułowych: Andrzej Taranek

Adres redakcji: Wydział Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Wita Stwosza 55, 80-952 Gdańsk
e-mail: shg@ug.edu.pl

Redakcja deklaruje, że wersja papierowa czasopisma naukowego
„Studia Historica Gedanensia” jest wersją pierwotną

Publikacja sfinansowana
z działalności statutowej Wydziału Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Instytut Historii Uniwersytetu Gdańskiego
Uniwersytet Gdański

ISSN 2081-3309

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Spis rzeczy

Wstęp (<i>Anna Paner, Michał Kosznicki</i>)	9
Roman Baron	
Polsko-Czeski Zespół ds. Podręczników Szkolnych Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego	13
Magdalena Blackmore	
‘The stories my father told me’: using interviews in teaching Polish history in North America	23
Waldemar Borzestowski	
Johann Reinhold i Georg Forsterowie – osiemnastowieczni badacze natury i podróżnicy	31
Marcin Dys	
Przemiany narracji opisującej stosunki polsko-rosyjskie w podręcznikach do nauczania historii w szkolnictwie ogólnokształcącym Polski Ludowej lat 1944–1989 (na przykładzie wybranych wydarzeń).	52
Maciej Fic	
Pół wieku edukacji historycznej na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Z dziejów Instytutu Historii UŚ (1969–2019).	68
Paul Flynn	
Challenging didactic history teaching activities: a framework for change in initial history teacher education broad topic.	78
Blažena Gracová	
Kánon „velkých” Čechů a jeho role při formování národní identity mládeže prostřednictvím školní výuky dějepisu	100
Piotr Koprowski	
Ideowo-postępowe i wychowawcze konteksty edukacji humanistycznej na łamach „Przeglądu Pedagogicznego” w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XIX w.	120

Wojciech Kruczkowski

Edukacja dorosłych w Polskich Kompaniach Wartowniczych przy armii amerykańskiej w Europie po 1945 r. 131

Magdalena Nowak

Gente Rutheni, natione Poloni in Polish and Ukrainian scholarly encyclopaedias and biographical dictionaries. 150

Agnieszka Pierz

Narodziny koncepcji kształcenia gimnazjalnego i jej realizacja w Polsce w latach 1997–1999 161

Iwona Sakowicz-Tebinka

The role of historical education in “The Penny Magazine” 1832–1845 180

Karol Sanojca

Edukacja historyczna w gimnazjach ukraińskich w okresie Drugiej Rzeczypospolitej 190

Przemysław Waszak

„Wstęp do historii sztuki” – przegląd najnowszej literatury. 199

Wirginia Węglińska

Edukacja w muzeach martyrologicznych na przykładzie wybranych działań Muzeum Stutthof w Sztutowie 217

Contents

Introduction (<i>Anna Paner, Michał Kosznicki</i>).	9
Roman Baron	
Polish-Czech Group for Textbooks of Polish-Czech Scientific Society.	13
Magdalena Blackmore	
‘The stories my father told me’: using interviews in teaching Polish history in North America	23
Waldemar Borzestowski	
Johann Reinhold and Georg Forster, 18th-century naturalists and travellers	31
Marcin Dyś	
Changes in narration describing Polish-Russian relations in history teaching course books in Polish People’s Republic from 1944 to 1989 (based on selected historical events).	52
Maciej Fic	
Half of the century of historical education at the University of Silesia in Katowice. From the history of the Institute of History, University of Silesia (1969–2019)	68
Paul Flynn	
Challenging Didactic History Teaching Activities: A Framework for Change in Initial History Teacher Education Broad Topic	78
Blažena Gracová	
Canon of “great” Czechs and its role by formation of national identity of schoolchildren through history teaching	100
Piotr Koprowski	
Ideological-progressive and educational contexts of humanistic education in the “Pedagogical Review” in the eighties and nineties of the 19th century.	120

Wojciech Kruczkowski

Adult Education in Polish Guard Companies Working for the US Army
in Europe after 1945 131

Magdalena Nowak

Gente Rutheni, natione Poloni in Polish and Ukrainian scholarly
encyclopaedias and biographical dictionaries. 150

Agnieszka Pierz

The birth of the conception of junior high schools and its implementation
in Poland between 1997–1999 161

Iwona Sakowicz-Tebinka

The role of historical education in “The Penny Magazine” 1832–1845 180

Karol Sanojca

Historical education in Ukrainian gymnasiums during
the Second Polish Republic 190

Przemysław Waszak

Introduction to the history of art – review of latest literature. 199

Wirginia Węglińska

Education in martyrological museums on the example of selected activities
of Stutthof Museum in w Sztutowo 217